

KAPERS EN ZEEROVERS

Versie 27-6-2011

Onderstaand overzicht behoort tot het [project Waddenarchieven](#), dat wordt gefaciliteerd door de Waddenacademie (www.waddenacademie.knaw.nl).

Het overzicht is als volgt opgebouwd:

- Landelijke archieven
- Archieven in Friesland

Heeft u vragen over het project of aanvullende informatie over archiefmateriaal betreffende het waddengebied, dan nodigen wij u uit om contact op te nemen met de Waddenacademie: tel. 058-2339032, e-mail: syds.wiersma@waddenacademie.knaw.nl

LANDELIJK		
NATIONAAL ARCHIEF		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
1.08.11	Nassause Domeinraad, (1218) 1581-1811 (1842)	B VERWERVING EN VERVREEMDING VAN GOEDEREN, RECHTEN EN INKOMSTEN, nrs. 1793-1841 - 1822: Ordonnantie van Peter Cammingha, heer van Ameland, betreffende de bewapening van de bevolking van Ameland in verband met zeeroverij om en op Ameland, met lijst van namen en bewapening, 25 maart 1558, 1 katern. NB: In slechte materiële staat
FRYSLÂN		
TRESOAR		
Toegangsnr.	Archieven	Inhoud
1	Bestuur van de Saksische hertogen over Friesland	3. Stukken uit het sächsisches hauptstaatsarchiv te dresden

		<p>3.1. Originalurkunden (akten in origineel)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 35: Brief van burgemeester, gerecht en raad van <u>Hindeloopen</u> aan hertog George, waarin men zich beklagt over de schade die men heeft geleden door de <u>overval op zee</u>. Gegeven te Hindeloopen op 21 oktober 1511. Expeditie, met opgedrukt zegel van de stad Hindeloopen. NB: Vpl: Original Urkunde nr. 9916 - 36: Openbare verklaring van burgemeesters, schepenen en raad van de stad <u>Hindeloopen</u> inzake de <u>schade die de schippers verleden jaar hebben geleden op de Oostzee</u>. Genoemd worden: Sierp Allertzoon, Folpert Symen zoon, Sioweka Reyner zoon, Lyckla Banta zoon, Evert Reyner en Jella Jarich zoon. Met een opsomming van de verloren goederen en een opgave van de waarde daarvan. Gegeven te Stavoren op 27 oktober 1511. Expeditie, met opgedrukt zegel van Stavoren. NB: Vpl: Original Urkunde nr. 9317 <p>3.3. Geheimes Archiv</p> <p>3.3.2. Friesländische Sachen (Friese zaken)</p> <p>3.3.2.01. Generalia</p> <p>3.3.2.01.07. Friesländische Sachen 1505-1509</p> <ul style="list-style-type: none"> - 871: Brief van Margaretha van Oostenrijk aan hertog George van Saksen of zijn regenten. Zij verzoekt dat de 300 gulden schade die Volkert Ysbrants negen jaar geleden heeft geleden <u>toen het rijnschip van schipper Peter Herdebol, dat zijn goederen vervoerde, door enige Harlingers werd overvallen</u>. Gegeven in Den Haag op 15 juni 1509. Afschrift. NB: Vpl: Loc. 8182, 1505-1509, fol. (340). <p>3.3.2.16. Maleficia (Strafbare feiten)</p> <p>3.3.2.16.2. Schiffräuber</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2076-81: Brieven van burgemeesters en raden van steden (Wismar, Hamburg, Lübeck, Stralsund, Rostock) aan hertog George <u>inzake de zeeroverij</u>, 1504. NB: Vpl: Loc. 8194, Schiff Räuber 1504, fol. 1-6
2	Collectie microfiches van stukken betreffende het bestuur van Friesland, (1498) 1524-1581 (1598), waarvan de originelen in het Algemeen Rijksarchief te Brussel berusten	Briefwisseling van de landvoogd Emanuel Filibert van Savoye en de landvoogdes Margaretha van Parma met stadhouder Arenberg, het Hof van Friesland en enkele drosten of bevelhebbers van het regeringsleger, hoofdzakelijk betreffende de militaire en politieke situatie in Overijssel, Lingen, Oost-Friesland, en elders in het tegenwoordige Duitsland, betreffende de bestrijding van de ketterij in Friesland en Stad en Lande, en betreffende enkele andere onderwerpen. Met bijlagen. 1556-1560 en zonder datum.

		<p>Fiche: Inv.nr. 289, ff.1-482 – inv.nrs. 178-205, o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 181: Acties van Franse kaperschepen voor de Friese kust en reactie hierop van de centrale regering. 1557, 1558. Fiche: Inv.nr. 289, f.59, f.60, f.61, f.64, f.67, f.227 <p>Briefwisseling van de landvoogdes Margaretha van Parma met de stadhouder Arenberg, het Hof van Friesland, enkele bevelhebbers van het regeringsleger en enkele drosten, hoofdzakelijk betreffende de geschillen tussen de stad Groningen en de Ommelanden, en de militaire handelingen van de garnizoenen van Arenberg in Lingene, Oost-Friesland, elders in het tegenwoordige Duitsland en in Maastricht en incidenteel betreffende de oprichting van een nieuw bisdom en de bestrijding van de ketterij in Friesland en enkele andere onderwerpen. Met bijlagen. 1561-1563. Fiche: Inv.nr. 290, ff.1-377 – inv.nrs. 206-213, o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 209: Kapers voor de kust bij Oostmahorn gesignaleerd, voorstel om de kust te beschermen met oorlogsschepen uit Monnickendam, 1562. Fiche: Inv.nr. 290, f.108, f.110, f.114. - 213: Georg van Espelbach, drost van Harlingen, meldt nieuwe plundertochten van kapers langs de kust van Friesland en reactie hierop van de landvoogdes. 1563. Fiche: Inv.nr. 290, f.331, f.333, f.337 <p>Briefwisseling van de landvoogdes Maria van Hongarije met het Hof van Friesland, over diverse onderwerpen. 1539-1547. Fiche: Inv.nr. 1646.1, ff.8-287 – inv.nrs.755-783</p> <ul style="list-style-type: none"> - 758: Brief van het Hof van Friesland aan de landvoogdes, betreffende de plundering door Geldersen van de handelsschepen van Claes Albertsz. en Thonis Thyaertsz. Met kanttekeningen, 1542. Fiche: Inv.nr. 1646.1, f.34 - 766: Brieven van het Hof van Friesland aan de landvoogdes over twee Franse schepen die de kust van Friesland onveilig maken. Met kanttekeningen. Met antwoord van de landvoogdes met daarin het bevel om twee oorlogsschepen gereed te maken, 1544. Fiche: Inv.nr. 1646.1, f.95, f.97, f.103 - 770: Brief van de landvoogdes aan het Hof van Friesland betreffende goederen die op zee zijn buitgemaakt, 1544. Fiche: Inv.nr. 1646.1, f.128 <p>Briefwisseling van de landvoogdes Maria van Hongarije met het Hof van Friesland, over diverse onderwerpen. 1548-1555. Fiche: Inv.nr. 1646.2, ff.20-364 – inv.nrs. 784-822</p>
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - 796: Over een klacht van de koning van Denemarken dat Deense schepen worden aangevallen door schippers uit Dokkum, 1549, 1551. Fiche: Inv.nr. 1646.2, f.63, f.166 - 813: Over schippers uit Stavoren die voor de kust van Stad en Lande gevangen genomen zijn door een piratenschip uit Dieppe in Frankrijk, 1553. Fiche: Inv.nr. 1646.2, f.267, f.289 <p>Briefwisseling van landvoogdes Margaretha van Parma en landvoogd Alva met stadhouder Arenberg, over diverse onderwerpen. 1561-1568 en zonder datum. Fiche: Inv.nr. 1731-2, ff.1-243 – inv.nrs. 909-930</p> <ul style="list-style-type: none"> - 918: Plundering van Zweedse en Deense schepen door Hansken Abel voor de kust bij Harlingen, 1564. Fiche: Inv.nr. 1731-2, f.92, f.94, f.113, f.115
3	Staten van Friesland, voor 1580	<p>5. Archief van Gedeputeerde Staten van Friesland</p> <p>5.1. Stukken van algemene aard</p> <p>5.1.2. Minuten van uitgegane stukken</p> <ul style="list-style-type: none"> - 430: Antwoord van de Gedeputeerden van Friesland tot de Doleantiën op het rekest van Claes Hans en Jacob Jacobs als gemachtigden van de Steden, waarbij eerstgenoemden aantonen, dat er voor de Steden in het geheel geen aanleiding is om zich tegenover het platteland te beklagen ten opzichte van de opgelegde lasten, zoals de twee stuivers op de Flooreenrente en de omslagen van 2000 en 5000 guldens ter bestrijding van de zeeroverrijen op de Friese kusten, 1569. Hierbij een afschrift van het verzoek van de bovengenoemde Gedeputeerden, dat het verzoek van de supplianten om uitstel van de omslag van de 2 stuivers op de Flooreenrente zal worden afgewezen en dat de omgeslagen onbetaalde penningen van de 5000 guldens op de onwilligen zullen worden verhaald en ter hand zullen worden gesteld aan de ontvanger Cammingha, 1570. Minuut, 1 stuk. NB: Aan te vragen als: Staten vóór 1580, Toegang 3, inv. nr. 197. Chron. Reg., nr. 493
7	Stadhouderlijk Archief: het archief in Tresoar	<p>1.1.3. Derde afdeling: Stukken van bestuurlijke en militaire aard</p> <p>1.1.3.1. Stadhouderschappen en militaire functies in de Republiek</p> <p>1.1.3.1.3. Bestuurlijke zaken</p>

		<p>1.1.3.1.3.1. Friesland</p> <p>1.1.3.1.3.1.1. Het gewest als geheel</p> <p>1.1.3.1.3.1.1.1. Correspondentie, nrs. 167-170</p> <ul style="list-style-type: none"> - 169: o.a. Gevangen vijandelijke kapers op de Waddenzee, door Hendrik Casimir II ter berechting overgedragen aan de Admiraliteit te Harlingen, 1677
--	--	--